

Azerbaijan positioning itself as green energy exporter

[e eurasianet.org/azerbaijan-positioning-itself-as-green-energy-exporter](https://eurasianet.org/azerbaijan-positioning-itself-as-green-energy-exporter)

Ázerbájdžán má významný nevyužitý potenciál pro výrobu energie z pobřežních a pobřežních větrných farem podél pobřeží Kaspického moře. (Foto: Světová banka)

Ázerbájdžán, Gruzie, Maďarsko a Rumunsko dosáhly dohody o prosazení projektu výroby zelené energie z obnovitelných zdrojů v Ázerbájdžánu a vývozu této energie do Evropy podmořským kabelem pod Černým mořem.

Projekt se nazývá Koridor zelené energie Kaspické moře – Evropská unie.

Na setkání v rumunském hlavním městě Bukurešti dne 25. července podepsali představitelé čtyř zemí memorandum o porozumění za účelem vytvoření společného podniku mezi jejich národními provozovateli elektrických sítí za účelem koordinace činností a prosazování projektu.

Setkání se zúčastnili také zástupci Bulharska a Evropské komise, které oba vyjádřily tomuto podniku podporu.

Důvodem projektu je, že Ázerbájdžán má významný nevyužitý potenciál pro výrobu energie z pobřežních a pobřežních větrných farem podél pobřeží Kaspického moře a také potenciál pro výrobu solární energie.

Vyrobená elektřina by mohla být přepravována přes Černé moře do zemí východní a střední Evropy, které mají nyní nízký potenciál obnovitelné energie a jsou silně závislé na zemním plynu a uhlí.

O tomto konceptu se diskutuje již několik let a byl předmětem metodické zprávy Světové banky v červnu 2020, která dospěla k závěru, že podmořský kabel přes Černé moře by generoval

dostatečný ekonomický přínos, který by si zasloužil další úvahy. Banka však musí ještě provést úplnou studii proveditelnosti.

V roce 2021 USAID a Energetická asociace Spojených států amerických dokončily technické posouzení a dospěly k závěru, že s minimálními modernizacemi stávajících energetických přenosových sítí v Gruzii a Rumunsku jsou tyto čtyři země dostatečně robustní, aby přenesly až 1 000 megawattů.

Projekt získal formálnější strukturu, když 17. prosince loňského roku prezident Ilham Alijev z Ázerbájdžánu a premiéři Irakli Garibašvili z Gruzie, Nicolae Chuke z Rumunska a Viktor Orban z Maďarska podepsali dohodu o strategickém partnerství, která je všechny zavázala spolupracovat na projekt.

Dohoda byla podepsána za přítomnosti Ursuly von der Leyen, předsedkyně Evropské komise, zastupující Evropskou unii, která v červenci 2022 podepsala memorandum o porozumění s Ázerbájdžánem o poskytnutí pomoci s ázerbájdžánským plánem obnovitelné energie výměnou za to, že Baku souhlasilo se zdvojnásobením export plynu do Evropy do roku 2027.

Projekt dohodnutý mezi čtyřmi státy počítá s položením 1200kilometrového kabelu s kapacitou 1000 megawattů přes Černé moře mezi Gruzii a Rumunskem a také s rozšířením pozemních kapacit stávajících přenosových kabelů ve čtyřech zúčastněných zemích.

Italský CESI byl pověřen Gruzii provedením studie proveditelnosti pro podmořský kabel s integrálním digitálním propojením, jehož cílem je zvýšit rychlost širokopásmového připojení v Gruzii.

Delegátům na schůzce v Bukurešti bylo řečeno, že se očekává, že studie proveditelnosti bude dokončena v říjnu, přičemž další koordinace prací na proveditelnosti bude svěřena ázerbájdžánské státní agentuře pro obnovitelné zdroje energie.

Zdá se, že existuje široká shoda, že takový kabel by pomohl zvýšit evropskou bezpečnost a prospěl ekonomikám Ázerbájdžánu a Gruzie a zemím střední a jihovýchodní Evropy, kterými procházejí nové nebo rozšířené tranzitní linky.

Čeká nás ale řada vážných výzev.

Pro začátek byly dosud provedené studie dokončeny před ruskou invazí na Ukrajinu.

I když tato válka zvýšila úsilí EU o nalezení dalších zdrojů ropy, plynu a elektřiny, měla také významný dopad na bezpečnost námořní dopravy v Černém moři, včetně volně plovoucích min .

Ázerbájdžánský ropovod Baku-Supsa byl uzavřen kvůli zvýšenému riziku pro tankery zvedající náklad ropy z gruzínského přístavu.

Podobnému riziku by čelilo každé plavidlo pokládající kabel přes Černé moře. Samotný kabel by představoval poměrně jednoduchý cíl pro případné sabotéry.

Válka na Ukrajině výrazně zvýšila naléhavost zájmu Evropské unie o zajištění jakýchkoli nových zdrojů energie, které může, a zdá se být jisté, že Brusel přijme jakoukoli „zelenou“ sílu, kterou může Ázerbájdžán poskytnout.

Uvidí se, zda by samotná EU nebo jakékoli jiné mezinárodní finanční agentury byly připraveny poskytnout peníze nebo zaručit úvěry na projekt v tak vysoce rizikové lokalitě.

A bez záruk, že bude existovat kabel pro přenos energie na evropské trhy, je těžké si představit, jak bude Baku schopno přesvědčit mezinárodní investory, aby financovali své ambiciózní plány na výrobu zelené energie pro export.

Ázerbájdžán má svou vlastní naléhavou potřebu diverzifikovat do obnovitelných zdrojů pro výrobu energie, aby uvolnil více plynu pro export. Ale až dosud se Baku více soustředilo na propagování svého

plánu na pokrytí 30 procent poptávky po energii v zemi z obnovitelných zdrojů, než na jeho skutečné plnění.

Teprve v červnu byly zahájeny práce na první solární elektrárně v zemi , která by měla být spuštěna do konce letošního roku.

Jako takové není stále ani zdaleka jasné, zda bude Baku schopno dodržet svůj vlastní termín do roku 2030, nezáleží na tom, zda dokáže také vyvinout dostatečnou kapacitu obnovitelných zdrojů, aby byl přenosový kabel v Černém moři proveditelný.

David O'Byrne je novinář z Istanbulu, který se zabývá energetikou.